

אמר החכם

קדשנו במצותיך, ומשום זה נקרא שבת מנוחה וקדושה כי הוא יום מנוחת הגוף יוכל לבוא לקדושת נפש יתירה.

שופטים

ואני תפילתי לך ה' עת רצון אלהים ברכ
חסדך ענני באמת ישעך. במנחה הוא
רעוא דרעוין היינו שהשי"ת ב"ה נותן להם
רצון טוב שנבקש ממנו שיענה אותנו ברצון
שלו, וזהו ואני תפילתי לך ה' עת רצון, עכשיו
במנחה אני מתפלל לפניך, אלהי"ם אף שעדיין
הוא אצלו כמדת הגבורה הנקרא בגשם אלהי"ם,
עכ"ז ברכ חסדך ענני באמת ישעך, שאבא מכח
הצער והרהור תשובה בעת ובעונה הזאת אבא
לשמחה והנשמה תזכה להיות מלך על הגוף,
ולהתנהל לאטי לרגל המלאכה מלאכת שמים.

קרח

אמר החכם

שהוא בהתנועע ובגבורות להתגבר על היצה"ר
ועדיין לא זכה למנוחה ושמחה שיעבוד הכורא
ית"ש בשמחה ובמנוחת העבדות, כי מי שזה
לזה הוא עשיר ששמח בחלקו, וע"ז אנו
מתפללין בשבת רצה נא במנוחתינו, שיהיה
הרצון שלנו במנוחה בעבודתנו ית"ש, ולזה
זוכה בשבת שנפתח לאדם השער העליון היינו
הנשמה שער נו"ן, וכל וי"ו ימי המעשה הוא
סגור היינו הדלת הוא סובב השער, ע"ד אם
דלת היא נצור עליו לוח ארז כו' (שה"ש ח, ט),
כי השער הוא החלל והדלת הסובב, ומורה על
דלת השכל העליון שעדיין צריך לגבורות ע"ד
איזהו גבור הכובש את יצרו (אבות פ"ד מ"א),
אבל וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח
(יחזקאל מו, א).

תוריע

רצה נא במנוחתנו קדשנו במצותיך. מקודם
צריך לעשות מקום מנוחה, ואח"כ

מוסף שבת וראש חודש

תמיד בנין ירושלים של מעלה, וכמו בבנין בית
ישים אבן על אבן עד שיגמור הבנין, וכמו כן
כל יום ויום גורם קצת גאולה לנשמתו ע"י
תיקון מעשיו, ומש"ז אנו אומרים בתפילה גואל
ישראל בונה ירושלים כלשון הווה, כי באמת
בכל יום ויום נבנה לאט לאט, וזהו הפירוש
בתפילה והראנו בבנינו ושמחנו בתיקונו, היינו
שמתפללין להשם ב"ה שיראנו בשכלנו מה
שאנו פועלים בתיקונו לאחדים, ועי"ז נראה
בבנינו ולשמח אותנו.

בחקותי

ואת מוספי יום השבת הזה ויום ראש החדש
הזה נעשה ונקריב לפניך. אנו מעוררים
גם עתה למעלה ברוחניות, וכמו ששמעתי מפה
קדוש הרב מניקלשפורג ז"ל בק"ק שינאווי על
מוסף יום שבת זה וראש חודש כו' שאומרים
נעשה ונקריב לפניך, הלא עבר יום בטל קרבנו,
אמר הוא דקאי על השורש שמעוררים למעלה
גם עתה.

דברי אמת חיי שרה

והראנו בבנינו ושמחנו בתיקונו. הנה כל מה
שמתקן אדם לאחדים, הוא גורם

והמשיח אלמים, דהנה השם אלהי"ם הוא ה' אותיות שהם נגד ה' מוצאות הפה, והעיקר שיהי' האדם שומר
פיו ולשונו מלדבר לשה"ר ורכילות וכזב ושקר ודברים בטלים ודומיהן מדברים הפוגמים, אך לדבר תמיד בפיו
ולשונו דברי תורה ויראה ומוסר ותפלה ושירות ותשבחות אז הוא מייחד בפיו השם אלקים ע"י ה' מוצאות הפה
בשלימות, אכן כשהאדם ח"ו פוגם בפיו ולשונו אזי מסתלקים אותיות י"ה מהשם אלהים ונשאר אלם כדאיתא
בוזה"ק, ואז הם בבחי' אלמים ח"ו, אך השי"ת ב"ה הוא המשיח אלמים ועוזרם על ככה לשוב מדרכם ולתקן
הפגם ואז ימלא פיהם שירות ותשבחות עכ"ד הקדושים.

ליקוטים - שונות

1234567 תחית

אוצר החכמה

מצוה

שמעתי אומרים בשם הרב הגדול וכו' מו"ש
וצללה"ה שאמר טעם: למה אנו
אומרים אשר קדשנו במצותיו, והול"ל אשר
קדשנו במצוה, ואמר הוא הטעם כי לכל מצוה
ומצוה ^{אוצר החכמה} שהאדם עושה, צריך לצרף לזה יראת
ה' ואהבת ה', כי בלא דחילו ורחימו לא פרחא
לעילא, ולזה שייך שפיר אשר קדשנו במצותיו
(א).

אור לשמים בראשית, הישר והטוב דף עג

רעוא דרעוין

בשם הרב הגאון הקדוש מו"ה שמואל
שמעלקא ^{אוצר החכמה} אב"ד דק"ק ניקלשפורג,
רעוא דרעוין, כי ידוע שעלה ברצון הבורא
יתברך לברוא העולם והאציל כביכול בעצמו
זה הרצון לברוא העולם בכדי לשעשע עצמו
בישראל כידוע מאמר חז"ל, ובאמת שהיה עוד
רצון עליון והאציל זה הרצון לברוא העולמות,
וזהו רעוא דרעוין (ב).

1234567 תחית

^{אוצר החכמה} קדושת לוי לקוטים דף קט

גאולה

הרב כשמסים דרשה המנהג לסיים בפסוק
ובא לציון גואל, ושמעתי בשם מוהר"ר

שמעלקא ניקלשבורג ז"ל ע"ד הלצה, ע"ד
ששגור בפי העולם עשות ספרים הרבה אין
קץ (קהלת יב, יב) כי האומר דבר בשם אומרו
מביא גאולה לעולם (מגילה טו, א), ואין מן
הנמנע בספרים הרבה שלא לגנוב איזה דברים
מאחרים, ובוזה אומרים העולם אלמלא שמרו
ישראל ב' שבתות (שבת קיח, ב), היינו שבת שובה
ושבת הגדול דאז דורשים, מיד היו נגאלים,
ולכן כשאומרים דרשה כדי שלא לחשדו שאמר
איזה גניבה והתלבש בטלית שאינו שלו, לכן
מסיים שבזכות זה ובא לציון גואל.

אמרי שפר אות רכג

זמן שינה

בבאר היטב או"ח סימן א' סק"ו כ' וי"א
דזמן שינה ח' שעות וסימן ישנתי א"ז
ינוח לי והכל לפי מה שהוא אדם, שמעתי
ממ' משה נ"י האב"ד דק"ק הארבטין יצ"ו
שאמר בשם הגאון אב"ד דק"ק נ"ש יצ"ו מו"ה
שמואל שמעלקא ע"ה המפורסם בשם טוב
שהרמז ישנתי אז יניח לי שכתוב פה לגבי
שינה ח' שעות (כמנין אז), היינו ח' שעות
בתוך ב' מעת לעת, כן יש לפרש הרמז ע"פ
מדת החסידות, ורמז לזה א"ז יניח ל"י שאחר

(א) וראה בדברי שמואל פרשת שופטים וז"ל: צריך האדם לעמוד ביראה ואהבה לפני בוראו, ויאמין בלב שלם שהוא
משגיח על כל פרטי איש ואיש, והוא שיכול האדם לקיים ג' מצוות קודם שיעשה מצוה אחת כמו שרוצה להניח תפילין
ויברך אשר קדשנו במצותיו כו', וזהו יוכל להיות הפירוש אשר קדשנו במצותיו היינו באמונתו ית"ש כמ"ש אנכי ה'
אלוקיך (שמות כ, ב), ויראה, את ה' אלהיך תירא (דברים י, יג) ואהבה, ואהבת את ה' אלהיך (שם ה), נמצא קודם
שיקיים מצות תפילין ושאר מצות כדומה יוכל לקיים ג' מצוות כנ"ל, ואח"כ רצונו המצוה שעוסק בה.

(ב) וע"ע בקדושת לוי שם שהביא עוד פ' ע"פ שאמר אדמו"ר מו"ה דובער, כאן בזמן שישראל עושין רצונו של
מקום, כלומר שישראל עושין הרצון בהקב"ה לעשות רצון ישראל, וזהו רעוא דרעוין כלומר שהרצון אצל הקב"ה
נעשה מרצון ישראל, וזה רעוא דרעוין הרצון מרצון שיעשה הקב"ה רצון שלו כרצון ישראל.

ועי' לעיל בדברי שמואל פ' קרח, שכ' רבינו ז"ל ובפרט בשבת במנחה הוא רעוא דרעוין היינו שהש"י ב"ה נותן
להם רצון טוב שיבקש ממנו שיענה אותנו ברצון שלו.

לפשפש במעשיו בכל עת כי אף ע"י התורה אפשר לבוא לגאווה יותר, כיון שהוא מלוכלך ואין התורה שלו טהורה מכל סיג ופני' אחרת.

וגם שמעתי מאת הרב מניקלשפורג, בק"ק שינאווי, כי האדם שנפל ממדריגה והוא לומד ואינו מיישב עצמו בכל עת בדביקות הבורא פי' לזכור בעילת כל העילות שהוא מלא כל הארץ כבודו וליבוש ממנו, הגם שטוב שויתי אותיות הוי"ה ב"ה לנגד עיניו, זה טוב יותר לאדם לחשוב בעילות המיוחד שמו הגדול שם הוי', ואם אינו חושב כן בכל עת כשנופל ממדריגה קשה לו לקום, והבנתי הטעם כי ע"י התורה נוסף על אשר הוא עצמו רצון הבורא ב"ה גורם לקשר באדם בשרשו, ואם לומד בלא יראה מקשר א"ע בעולם שפל מאד, מקום מלוכש מאוד כבוד שמים וקשה לו להתגבר מקשורו לעלות למעלה יותר, משא"כ אדם שיש לו מדרגה שיש י"ש בלבו הגם שלומד סתם אינו מזיק לו כי בודאי שלומד ביראה שיש בלבו אעפ"כ טוב להתגבר יותר.

זאת זכרון פ' שופטים

תקון חצות

שמעתי ממוזלה"ה (הגה"ק ר' משה טייטלבוים בעל השיב משה)

סיפר לנו שבימי נעוריו היה קשה בעיניו מה שהחסידים יגילו כל היום, הלא איתא בשו"ע (או"ח סי' א' ס"ג) ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן ביהמ"ק, ועגמה נפשו ע"ד זה והתפלל אל ה' במחשבה צפונה בלב

שינה ח' שעות ישאר מ' שעות מהב' מעל"ע, לנייחא דעבודת השי"ת כמנין ל"י (ג).
אשל אברהם סימן א' סק"ג

ברכת התורה

פעם אחת אמר הגה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זלה"ה לפני תלמידיו, כי מי שלא אמר ברכת אהבה רבה או אהבת עולם וברכת אתה חונן בכונה, בלתי אפשר שיחדש באותו יום חידוש אמיתי, ואחד מתלמידיו ענה כי הוא חידש היום דבר אמת אף שלא נתכון בברכות הנ"ל, והציע החידוש, והגאון סתר דבריו והוכיח שאינו אמת.

שו"ת מהרש"ם ח"ב בסופו, שמן הטוב ח"ב אות ו

שויתי ה'

שמעתי מפי הקדוש הרב החסיד מו"ה שמעלקא זצלה"ה אב"ד דק"ק נ"ש שכאשר האדם מצייר השם לנגדו תמיד, צריך גם כן לצייר הקוצו של יוד שהיא בחינת כתר שמשם נשפע לבחינת י' סוד החכמה מאין תמצא.

קול יעקב כת"י, קרח

לימוד ביראת ה'

הנה האדם השלם ביראת שמים טוב לו ללמוד הרבה כראוי לו, רק לצורך מצוה עוברת, וכן לשמור בריאותו וכיוצא בזה יבטל, אך מי שאינו שלם עדיין צריך בכל פעם להתיישב ביראת שמים אפילו באמצע דברי תורה, וכן

(ג) וכ"כ בס' מאורי אור בחלק באר שבע דף מ"ג ח"ל ובילדותי רמזתי לבעל תורה, מעט שנות מעט תנומות נקוט פלגא וסגי בארבע שעות, ישנתי אז גימ' ח', ינוח מנוחת הגוף כמנין ל"י מ' שעות כו' ע"ש.
ובסו"ס בית פנחס אות כ"ג, וכן באוהל יצחק דף ל"ח כ' בשם מהר"י אב"ד סורוצק שסיפר החוזה מלובלין וצ"ל, כי לכל תלמיד שבא אל הגה"ק הרבי רבי שמעלקא א"ל הה"ק הרר"ש: המעל"ע הוא כ"ד שעות, י"ד ללימוד, ד' לתפילות שחרית מנחה מעריב, ד' לשינה, א' לצורכי קהלה ופסק דין, חצי לאכילה, וחצי להיות פנוי ולבטל, ועכ"ז באותו חצי שעה למד עמהם חובת הלבבות, ועם הרבי הקדוש מלובלין לא התנה תנאים אלו.

המתאבלים עליה היינו בעת האכל יהיה שמחה.
(וע"ע בס' ייטב לב פ' חיי, שמות, וארא, תבא).
ייטב פנים א"ז ר"ה אות י"א, ומ' יפה לעינים אות יח

עבד פשוט

בשם הצדיק ר"ש מניקלשבורג זי"ע שהיו
כמה חכמים לפני המלך שהיו עושים
רצון המלך בהשגה נפלאה, ופ"א היה מעין
טוב של המלך סתום ואינו נוזל מימיו, ונלאו
החכמים להשיבו אל מכונו ולא ידעו עצה
לעשות בדבר עד שקם עבד פשוט וירד את תוך
המים וחפר בידיו בארץ ובטיט עד שמצא אבן
שהיה סותם את המעין, והוציאו והשליכו משם
עד שחזרו מימיו הנאמנים, וגמצא שהגיע נח"ר
אל המלך מהעבד הפשוט כזה יותר מהחכמים,
שהרי בדבר זה לא עמדה להם חכמתם ונתקנו
המים ע"י העבד הפשוט.

כתבי קדש רמ"מ, אות חשמ"ה

שמחה

והיה לשון שמחה (ב"ר מ"ב ג). שמעתי ממורי
איש אלקים קדוש מו' יעקב יצחק
מלובלין נכג"מ שאמר בשם הרב מניקלשפורג,
והיה כשהאב ואם לוקחים הבנים על כתפיהם,
אז הוא השמחה הגדולה ע"כ דפח"ח. *

תפלה למשה לך, נג, א

מגן אברהם

הרב הקדוש ר' ישראל מקוזניץ למד עם
אברך אחד שולחן ערוך או"ח עם מגן
אברהם, בהיותו אצל רבינו בריטשוויל, והרגישו
התלהבות עצומה והשתוקקות לעבודת ה', ואמר
להם רבינו בזה"ל: ישראלכא, הכרת פניך תענה
בך כי למדת מגן אברהם, דע לך כי למוד בספר

בנסעו לקבל פני רבו הקדוש מהר"י יצחק
זלה"ה מלובלין אנא ה' הושיעה נא בעת בואי
אל הצדיק יורינו דרך תירוצ' על ענין זה לבל
יקשה בעיני כי אתה יודע שאיני רוצה להקשות
רק לדעת אמיתת הענין, וכבר אמרו חכמים
הבא ליטהר מסייעין אותו, לא אמרו מסייע
לשון יחיד רק מסייעין לשון רבים משמע הכל
מסייעין, א"כ גם הצדיק יסייע אותי בזה, כ"ז
עלה במחשבתו ובלבו.

ובאשר בא אל ביתו נאווה קודש, תיכף פיו
פתח בחכמה וברוה"ק ואמר לו למה
נפלו פניך, אם אמנם איתא בשו"ע ראוי לכל
ירא שמים שיהא מיצר ודואג כו' אבל כבר
אמר החכם צהלנו בפניו ואבלו בלבו, והן
תאמינו לנו כי אנחנו אומרים תיקון חצות בבכי
ותחנונים ופלגי מים, ובכ"ז אני שש ושמה, וכך
הורה לי רבינו הקדוש הגאון מהר"ש שמעלקי
זלה"ה אב"ד דק"ק ניקילשבורג, ע"פ משל
למלך גדול שנשבה והגיע לעמוד לפוש וללון
אצל אוהבו ומיודעו, וכראות אוהבו את המלך
בשביה הלך ילך ובכה מאין הפוגות, ובכ"ז שש
ושמה כי המלך מתאכסן אצלו.

והנמשל מובן כי באותה שעה שבוכה על
חורבן ביהמ"ק, השכינה כנגדו
שנאמר קומי רוני בלילה וגו' נוכח פני ה',
ואם כי כתיב הצנע לכת עם אלקיך ולא היה
ראוי לגלות הדבר, אבל מה נעשה הלא אמרו
הבא לטהר מסייעין אותו, לא אמרו מסייע
כי אם מסייעין, משמע הכל מסייעין, א"כ
גם אני צריך לסייע עכ"ד. ואמר לי מוזל"ה
שזש"ה קומי רוני בלילה בלשון רינה, שהוא
משותף לבכי כמשמעו ולשמחה מלשון קול
רינה וכו', והטעם לזה כי הוא נוכח פני ה',
וכמשל הנאמר ששכינה עמנו נגדינו, ואני עשיתי
סמוכין לדבריו ממ"ש שישו איתה משוש כל

(*) ידוע מסה"ק דרה רומז לבחינת אמא, ויה רומז לבחינת אבא, וזהו והיה. אך עכ"ז אין הדברים מובנים.

מח"ת 3234567

נישוק ספר תורה

הרה"ק ר' שמעלקא זצ"ל בהתמנותו לרב בניקלשפורג, כשהוציאו את הס"ת מן ארון הקדש קודם כל נדרי התקרבו כל הקהל לנשק הס"ת, אמר ע"פ משל לבת מלך שנשבתה לכפרי אחד והאכילה מאכלי כפרי, שום ובצלים וכדו', והלבישה מלבושי כפרי, וכשהמלך הוציאה מידי ספרה על כל מה שעבר עליה, ואמרה ששום דבר לא הי' כ"כ נורא כמו בעת שהתקרב אליה וריח פיו נדף ממאכליו הגסים, אז הי' לה מר כמות וגופה ונשמתה היו מתפרדים, וסיים כל השנה עושים נגד התורה, ואיך נגשים עכשיו ביום הקדוש לנשקה בפה.

בית אברהם שבת שוכה עמ' ר'

בענין הנ"ל

הרה"ק רבי רבי שמעלקא מניקלשפורג זצ"ל אמר פעם בעת הוצאת ספרי התורה ביום הכפורים, משל משתי אחיות, אחת גבירה ואחת עניה, הגבירה אמרה שעם בעלה איננה בשלום (בטוב), והעניה אמרה שהיא עם בעלה כשני בני יונה... בשנה שני' אמר משל לבת מלך שנשבה בשביה, ולא יכלה לסבול ולראות כאשר איש אחד מבוזה מנשק אותה...

ברכת אהרן עמ' רח

לחש לעין הרע

מהרה"ק רבי שמעלקא

שלש נשים עומדות על שן סלע, אחת אומרת חולה, ואחת אומרת אינה חולה, ואחת אומרת אינו חולה ולא יהי' שום חולה וחולשה. אם איש עשה לו (ולנקיבה לה) יפול שער

מגן אברהם מביא הארות נפלאות בלב כל חכם לב.

מח"ת 3234567
פאר ישראל

אגודת החכמים

עץ חיים ושערי אורה

הרה"ק רבי שלמה מקשאנוב והרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין כשנפרדו מרבים רבינו הרבי רבי שמעלקא, שאלוהו מה ילמדו, ואמר לרבי יעקב יצחק שילמוד ספר עץ חיים לרבינו חיים ויטאל, ולרבי שלמה מקשאנוב אמר שילמוד גמרא עם תוס', ובכה ר' שלמה וא"ל רבינו **מדוע** אתה בוכה הלא אם קטן בעיניך גמרא עם תוס', והשיב ר' שלמה כי רבינו מיאש אותו, וא"ל רבינו ילמוד לפעמים ספר שערי אורה.

שלשה עדרי צאן דף י

מקוה

שמעתי בשם הרה"ק מה"ר צבי הירש מזידטשוב זי"ע שאמר בשם הקדוש **עלין** מה"ר שמעלקא זצוק"ל אב"ד ניקאלשפורג מי שנצטרך לילך למקוה ואין לו מקוה או שהיא אנוס ואינו יכול לילך למקוה, יטול ידיו ארבעים פעמים בסירוגין, ויכוון בכל פעם אות אחד משם ע"ב ד"פ, והכוונה תהי' עד"ז, דהיינו בעשרים נטילות ראשונות יכוון בנטילה ראשונה י', ובנטילה שני' על יד השנית ג"כ י', וכן עד"ז ו' ד' ה' י' י' י' י' י' י' י' ו' ה' י' י', ובעשרים נטילות אחרונות יכוון כסדרן עד"ז, יד ימין י' יד שמאל ו' יד ימין ד', וכן עד"ז ה"י וי"ו ה"י וי"ד ה"י וי"ו ה"י, ויעלה לו כאלו טבל במקוה של ארבעים סאה.

דברי יצחק דף לג (ד)

(ד) כן הוא בהוספות מבן המחבר אות א', שכתב שמצא כתוב על סה"ק שערי קדושה של כ"ק אביו ז"ל הוא הרה"ק ר' יצחק אייזיק וייס ממונקאטש, וציין לעיין בספר שבחי האר"י בסופו ג"כ תקנה למי שצריך למקוה וא"י לילך.